

Må kommunen placere en borger med behov for et botilbud efter servicelovens § 108 på venteliste?

af konsulent Erik Jappe

I DUKH sker det jævnligt, at vi hører fra pårørende til borgere med nedsat funktionsevne, at borgeren har stået på venteliste i flere år og i værste fald en årrække til et botilbud efter [servicelovens § 108](#), uden at borgeren har fået et konkret botilbud fra kommunen. Men må en kommune placere egne borgere på venteliste til et botilbud?

Nej, det må en kommune ikke. Hvad så med den situation, hvor en borger med ophold i et botilbud ønsker et ophold på et botilbud i en anden kommune? Må tilflytterkommunen så i denne situation placere borgeren på venteliste? Ja, det må tilflytterkommunen godt.

Kommunen må ikke sætte egne borgere på venteliste

Kommunen skal efter servicelovens § 108 tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling, og som ikke kan få dækket disse behov på anden vis. Der er ikke i lovbestemmelsen nævnt, at kommunen kan efterkomme sin forpligtelse efter § 108 ved at placere borgeren på en venteliste.

Daværende Statsforvaltningen Midtjylland har i [Århus-udtalelse](#) af 28.6.2012 givet sin opfattelse til kende:

"Servicelovens § 108, stk. 4 (nu: 5/ej), giver efter statsforvaltningens opfattelse kun lovhjemmel til at udstede regler for de personer, der modtager botilbud, men som ønsker at flytte til et tilsvarende tilbud i en anden kommune."

Sagt med andre ord: Der er ikke lovhjemmel til at sætte kommunens egne borgere med ret til et botilbud på venteliste til et botilbud i opholdskommunen.

Kommunen må gerne sætte borgere fra andre kommuner på venteliste

For borgere, der ønsker et botilbud i en anden kommune end der, hvor de aktuelt bor i botilbud, gælder der andre regler. Disse ventelistereregler fremgår af § 11 - § 14 i [beta-tings- og flytteretsbekendtgørelsen](#), der er udstedt med hjemmel i § 108, stk. 5. Efter bekendtgørelsens § 11 og § 12 gælder det,

- at ansøgere, som opfylder betingelserne for at modtage tilbud efter servicelovens § 108, optages på en venteliste i den kommune, hvor det ønskede botilbud ligger,

- at kommunen tildeler ledige botilbud til de ansøgere, der har størst behov for det pågældende botilbud,
- at det skal fremgå af kommunens venteliste, om den enkelte ansøger har bopæl i eller uden for kommunen,
- at ansøgere, der er optaget på ventelisten, efter anmodning skal gøres bekendt med deres placering på ventelisten.

Brugerinformation om ventelisten ved flytning til anden kommune

Der er som udgangspunkt frit valg af botilbud efter § 108 (se evt. [Praksisnyt nr. 12 om frit valg af botilbud](#)). Hvis der skal være mulighed for borgerne for at gøre brug af det frie valg og sammenligne kommunernes serviceydelser, skal kommunerne efter ovennævnte bekendtgørelsens § 16 sikre, at en række oplysninger vedr. botilbuddene fremgår på en lettilgængelig måde. Brugerinformationen skal også omfatte oplysning om ventelisten bl.a. antal ansøgere på ventelisten og den gennemsnitlige ventetid på ventelisten. Det er vores indtryk i DUKH, at brugerinformationen om ventelister er temmelig ufuldstændig i kommunerne.

Ingen konkret frist

Der er hverken i serviceloven eller i ovennævnte bekendtgørelse beskrevet en frist for, hvornår en borger skal have et konkret botilbud efter § 108. En sådan konkret frist (2 måneder) findes kun i servicelovens § 192 a, som omhandler ældre og plejehjemspladser m.v.:

"§ 192 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ældre, der har særligt behov for en plads på et plejehjem, jf. § 192, eller for en almen plejebolig, jf. § 5, stk. 2, i lov om almene boliger m.v., en sådan plads eller bolig senest 2 måneder efter optagelse på en venteliste."

Forsyningsforpligtelsen

Efter servicelovens § 4 har kommunen pligt til at sørge for, at der bl.a. er de nødvendige botilbud. Det kan kommunen gøre ved at anvende egne botilbud og ved samarbejde med andre kommuner, regioner eller private tilbud.

Kommunen har som nævnt tidligere ikke lov til at sætte egne borgere med behov for et botilbud på venteliste. Så overholder kommunen ikke sin forsyningsforpligtelse. Det fremgår bl.a. af [Århus-udtalelse](#) af 28.6.2012 fra daværende Statsforvaltningen Midtjylland, hvor det er anført, at Århus Kommunalbestyrelse ved at lade personer vente på botilbud efter servicelovens § 108 i op til 5-6 år har tilsidesat sin forsyningspligt efter servicelovens § 4, stk. 1.

Samme vurdering kom daværende Statsforvaltningen Midtjylland frem til i [Randers-udtalelse](#) af 28.6.2012:

”Statsforvaltningen Midtjylland udtaler, at det følger af kommunens forsyningsforpligtelse efter servicelovens § 4, stk. 1, at personer, der er bevilget botilbud efter servicelovens § 108, skal have et botilbud. Det er statsforvaltningens opfattelse, at Randers Kommune ved at lade C vente på botilbud begrundet i besparelser har tilsidesat sin forsyningspligt efter servicelovens § 4, stk. 1.”

En kortere ventetid på et botilbud kan være ok

Af Århus-udtalelse af 28.6.2012 fra Statsforvaltningen Midtjylland fremgår det, at det kan være i orden at lade en borger vente i en kortere periode på et botilbud. Fra udtalelsen:

”Det vil efter statsforvaltningens opfattelse efter omstændighederne være i overensstemmelse med servicelovens forsyningsforpligtelse at lade personer, der er bevilget et botilbud efter servicelovens § 108, vente i en kortere periode med henblik på at finde et egnet botilbud. I visse særlige situationer vil der endvidere kunne blive tale om, at der skal opføres et helt nyt botilbud. Dette vil også kunne lovliggøre ventetid.

Det er imidlertid efter statsforvaltningens opfattelse et krav, at ventetiden er kort og for den enkelte afpasset efter dennes situation og behov. Ventetiden må (alene) tage sigte på at finde et egnet botilbud i forhold til den enkeltes behov i eksisterende byggeri eller ved nybyggeri. Det er efter statsforvaltningens opfattelse ikke lovligt, hvis kommunen ikke kontinuerligt arbejder på at afvikle ventetiden.”

Afgørelsen ligger i tråd med [Silkeborg-udtalelse](#) af 4.11.2010 fra daværende Statsforvaltningen Midtjylland, der omhandler en borger, der blev bevilget bostøtte efter [servicelovens](#) § 85, og hvor kommunen pga. besparelser undlod at iværksætte den tildelte hjælp straks. Fra udtalelsen:

”Det er statsforvaltningens opfattelse, at Silkeborg Kommune ikke har kunnet undlade at iværksætte den tildelte hjælp til A begrundet i besparelser i kommunen

Kommunens afgørelse om tildeling af en ydelse efter serviceloven tillægger borgeren et retskrav på ydelsen, modsvaret af kommunens pligt til at levere den pågældende ydelse....Kommunen kan således som udgangspunkt ikke udsætte efterlevelse af sin egen visitationsafgørelse eller reducere en service varigt eller midlertidigt, så længe borgerens retskrav er gældende

Der kan efter statsforvaltningens opfattelse være forhold, som efter en konkret vurdering berettiger, at en ydelse m.v. udsættes eller midlertidigt standses eller reduceres, efter at der er truffet afgørelse om tildeling. Dette kan for eksempel være forhold som:

- *at modtageren ikke er klar til at modtage ydelsen,*
- *at iværksættelse kræver nærmere forberedelse eller tilrettelæggelse,*
- *at kommunen ikke har og ikke her og nu er i stand til at skaffe det fornødne mandskab eller udstyr, eller den, der efter lovens § 4, stk. 2, skal levere ydelsen, ikke er i stand til det, eller force majeure, for eksempel strejke blandt kommunens medarbejder.”*

Afrunding

Med de udsendte udtalelser fra daværende Statsforvaltningen Midtjylland er det blevet fastslået, at forsyningsforpligtelsen efter servicelovens § 4 forpligter kommunerne til at sørge for, at der er det nødvendige antal botilbud efter § 108 til rådighed for borgere, der opfylder betingelserne for at blive visiteret til sådanne botilbud.

En kortere ventetid kan være ok med henblik på at finde et egnet botilbud i eksisterende byggeri eller i nybyggeri, men kommunen skal kontinuerligt arbejde for at afvikle ventetiden.

For kommunens egne borgere er det er ikke lovligt at lade borgerne vente på et botilbud i længere tid. Samtidigt er det fastslået, at servicelovens § 108, stk. 5, kun indeholder lovhjemmel til at udstede regler om venteliste for de personer, der har ophold i botilbud, og som ønsker at flytte til et tilsvarende tilbud i en anden kommune.